

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

AUTORSKÉ VIDEO

ZAVŘETE OČI, ODCHÁZÍM.

Dominik Klíma

Plzeň 2018

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění

Studijní obor Intermediální design

Specializace Intermédiá

Diplomová práce

AUTORSKÉ VIDEO

ZAVŘETE OČI, ODCHÁZÍM.

Dominik Klíma

Vedoucí práce: MgA. Jan Morávek

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2018

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně, že jsem řádně citoval všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

Plzeň, duben 2018

.....

Podpis autora

Obsah

1	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE	1
1.1	„Midnight stories“	2
1.2	„Hangman“	2
1.3	„Dark water“	2
1.4	Autorská výstava „Superlife“	2
2	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY, CÍL PRÁCE	4
3	PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY	6
4	POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR	9
5	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	12
6	RESUMÉ	13
7	SEZNAM PŘÍLOH	15

Motto: Odsouzení vědou ke spiritismu projekcí a abstrakcí,
vznášíme se opět jako duch nad vodami Nestvořena.¹

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Ve své dosavadní tvorbě se věnuji převážně videu, video-projekcím a práci se světlem. Proces, kdy začínám tvořit nové dílo, vždy doprovází experiment a intuitivní postupy často řízené logikou. Vždy se jedná o procesuální dílo, u kterého nikdy není jisté, jakou formu bude mít ve svém výsledku, avšak největší zastoupení v mém portfoliu má právě video. Magisterské studium jsem odstartoval zájmem o film, a to konkrétně o filmové triky. Dále jsem se pak věnoval problematice řešení hranice mezi komercí a světem umění. Snažil jsem se komerční projekty řešit jako umělecké dílo. Dílo, které by bylo funkční jako komerce, ale zároveň komercí nebylo. Během uplynulých tří let jsem se dostal k možnosti pracovat se spoustou zajímavých lidí včetně několika vynikajících sportovců vrcholové úrovně, což mi poskytlo prostor vytvořit si vlastní styl v tomto oboru a aplikovat v něm myšlenku vytváření tzv. nekomerčně komerčního díla. Vzhledem k faktu, že po dokončení magisterského studia vidím svoji budoucnost spíše v komerční sféře, seberealizoval jsem se tedy hlavně v řešení zakázek komerčního charakteru. V poslední době se také věnuji VJingu, videomappingu a dalším typům prací spojených s videem, nebo s videoprojekcí.

¹ NEUBAUER, Zdeněk a Tomáš ŠKRDLANT. *Skrytá pravda Země: živly jako archetypy ekologického myšlení*. Praha: Mladá fronta, 2005. Kolumbus. ISBN 80-204-1181-X.

V této části práce bych rád krátce představil několik konkrétních projektů, jež jsem realizoval, a jsou v kontextu se specializací.

1.1 „Midnight stories“

U projektu půlnočních historek, jsem byl fascinován starými filmovými efekty, jež se používaly při natáčení horrorů v letech. Výsledkem projektu byla menší výstava věnovaná fiktivnímu filmu. Obsahem výstavy byl filmový trailer, filmový plakát a rekvizity, které jsem za tímto účelem vyráběl.

1.2 „Hangman“

Tento několikaletý projekt vznikl z mojí iniciativy ve spolupráci s legendou českého freeride lyžování, Jiřím Lauseckerem. Lyžař „oběšenec“, který pokouší divoké svahy na místě jménem Šibenice. Výsledkem bylo tematicky laděné freeride video s přesahem do výtvarně zpracovaného klipu.

1.3 „Dark water“

Při tvorbě videoklipu „temné vody“ jsem pracoval se světelnou atmosférou, kdy jsem v noci nasvítit skalní břeh ejpovického jezera. Vlek na vodní lyžování, parta profesionálních wakeboardistů a noční hladinka. Vše jsem vzal a zorganizoval večerní natáčení. Výsledkem je minutu dlouhé image video, které reflektuje noční temnou náladu během agresivního čeření.

1.4 Autorská výstava „Superlife“

Výstava, kterou jsme vytvořili se spolužákem Martinem Dandou v galerii Vestředu. V první části galerie se odehrával hravý happening se sto kusy plážových balónů. Druhá část galerie obsahovala oltář tvořený dvaadvaceti digitálními foto rámečky zavěšenými na zeď. Rámečky přehrávali tzv. vedlejší produkty

umění, krátké videosekvence, jenž vznikaly během dokumentace různých realizací.

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY, CÍL PRÁCE

V rámci zadání diplomové práce jsem si zvolil autorské video, jehož obsah, tedy téma bylo volné. Důvodem proč jsem si zvolil toto médium, je fakt, že má dosavadní tvorba je tvořena převážně videem, jak jsem již zmínil v předchozí kapitole.

Hlavním tématem se pak stala práce s krajinou, která volně navázala na moji bakalářskou práci. Krajina je promne stále nevyčerpaným tématem, a po tříletém odpočinku jsem cítil potřebu a chtíč, se k ní vrátit.

„Zemi nelze nahmatat ani spatřit. Lze ji zakusit.“²

Neustálá digitalizace našich životů způsobuje, že skutečná krajina se stává pro nás stále více vzdálenou, zvláště pak pro mladší generaci. Tento fakt, já osobně vnímám negativně, neboť ho pozoruji i sám na sobě. Právě díky této práci si doufám opět najdu novou cestu pryč z digitální doby.

„Země je lůnem, z něhož člověk vzchází, hlubinou, ze které pochází, propastí, z níž vystupuje, základnou, po níž kráčí, úbočím, po němž stoupá k vrcholům. Vzhlíží k nebesům a na svou základnu, oporu, pod-statu se neohlíží: kráčeje, bezohledně ji pošlapává a vrhá na ni svůj stín, svědčící o hutné tělesnosti myslícího a poznávajícího člověka, (bytosti držící logos). Plně zaujat touto svou

² NEUBAUER, Zdeněk a Tomáš ŠKRDŁANT. *Skrytá pravda Země: živly jako archetypy ekologického myšlení*. Praha: Mladá fronta, 2005. Kolumbus. ISBN 80-204-1181-X.

hračkou zapomíná člověk na vlastní, temnou, těžkou, zemitou podstatu. Nechtě se k ní znát, nepoznává se v ní.“³

Cílem práce bylo vyzkoumat nové možnosti přístupu práce v plenéru. Prohloubit, nebo objevit nové vztahy a souvislosti s krajinou. Uvědomit si svoji podstatu v daném prostředí. Zkusit najít jinou, pro mne nepoznanou cestu a vytvořit si novou zkušenost. Nejdůležitějším cílem pak pro mne samozřejmě bylo posunout svoje hranice a zkusit si na závěr něco nového, a zakončit tím svoji cestu, coby cestu studenta. Vrátit se do reality z dvojího života. S tím úzce souvisí i název práce. Název „Zavřete oči, odcházím.“ je známá hláška herce Oldřicha Nového z filmu *Kristián*, která dle mého názoru skvěle vystihuje charakter a okolnosti méj diplomové práce.

³ NEUBAUER, Zdeněk a Tomáš ŠKRDŁANT. *Skrytá pravda Země: živly jako archetypy ekologického myšlení*. Praha: Mladá fronta, 2005. Kolumbus. ISBN 80-204-1181-X.

3 PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY

Dílo se během procesu vzniku vyvíjelo různými způsoby. Na samém začátku jsem vnímal, že ať do krajiny vstoupím jakýmkoli způsobem, vždy to v základu budu já a krajina. Toto uvědomění mě dále vedlo k hledání společných znaků člověka a krajiny, na základě vizuální zkušenosti během pozorování. Vizuální shodu jsem našel například v papilárních liniích, které vypadají stejně, jako vrstevnice v mapách, jež definují nadmořské výšky v terénu geografického úseku krajiny. Začal jsem tedy pracovat s vlastním otiskem prstu. Otisk jsem srovnával s různými výseky vrstevnic. Dále jsem si zkusil nechat vytvořit 3D tisk vlastního otisku, kdy jsem doufal, že převodem papilárních linií na vrstevnice dostanu krajinu zcela novou a tím podpořím myšlenku, že každý je nositelem kódu své vlastní jedinečné krajiny. Co jsem si však během tohoto procesu neuvědomoval, byl fakt, že do krajiny fyzicky nijak nevstupuji a tím se od svého plánu hodně vzdaluji. Bylo načase se do ní vrátit.

Myšlenka otisku, jako zanechání, nebo naopak načerpání informace ve mně stále přebývala, a tak jsem se začal soustředit na samotný kontakt člověka a krajiny. Kontakt s různými materiály v různém prostředí jsem si začal dokumentovat. Bylo však zapotřebí uchopit vybranou lokalitu více jako celek. V rámci studia historie jsem se zaměřil na práce českých výtvarníků, jako je například Petr Štembera, Milan Kozelka a další, kteří v krajině pracovali. Inspirací mi například byla raná tvorba Miloše Šejna. Konkrétně mám na mysli sérii fotografií pořizovaných na dlouhou expozici, během které Miloš Šejn kopíruje pozorovaný horizont zapálenou pochodní pomocí light-paintingu. Pozoroval jsem, jak citlivě se svojí tvorbou vstupují do křehkého environmentu. Například Milan Kozelka, který

14 dní obýval říční ostrůvek. Stavbami z kamenů a svým pobytem na řece Vydře přírodní krajinu postupně proměňoval na environment. Rovněž mě zaujaly tělové akce Petra Štembery, jako například performance „Spaní na stromě“, nebo „Štěpení“. Zatímco pro Milana Kozelku hraje velkou roli psychické a fyzické prožívání situace, u Petra Štembery můžeme pozorovat, řekl bych až radikální vystavení se extrémní situaci. Snaha o maximální splynutí, tak nějak to nejspíše Petr Štembera myslel, když si do ruky rouboval větvíčku stromu při své akci „Štěpení“. Mezi těmito výtvarníky bych ještě zmínil Jana Mlčocha a jeho „Velký spánek“, který spojuje obojí, prožívání fyzického a psychického stavu spolu s vystavením se extrémní situaci. Přesahy z land-artu do akčního umění se mi jevily jako správná cesta při posouvání hranic mé dosavadní tvorby. Rozhodl jsem se tedy, že v předem zvoleném krajinném celku otisknu celé své tělo, jako předání informace o mé přítomnosti v rámci komunikace s místem.

Zcela obnažený, tak jak jsem přišel na svět, jsem si ve vybraném úseku intuitivně vybíral místa, kde dojde ke kontaktu. Následně jsem se do nich pak vtiskával a krajina se vtiskávala do mě. Intimní okamžik prohluboval moji zkušenost, s místem mě jinak dobře známým. Zpočátku jsem se styděl, i když jsem na místě byl sám. Ale opakováním a poznáváním vlastních hranic intimity, se z této akce stal jakýsi uvolněný rituál, jehož prostřednictvím jsem si našel vlastní cestu, jak s místem komunikovat. Výsledné dílo je pak videozáznamem těchto poznávacích rituálů. Pro demonstrování akce, jsem si zvolil tři různá prostředí, bokem od krajiny městské.

Les jako přírodní krajina, tedy krajina člověkem téměř nedotčená. Území hustě porostlé stromy totiž poskytuje dostatek

soukromí, „krajina uzavřená“. Zároveň je pro mne symbolem dokonalého funkčního ekosystému.

Pole, jako krajina zkulturnovaná člověkem. Území takového typu bylo upraveno pro pěstování jednoho druhu rostlin. Velice se mi líbí myšlenka pole jako krajiny, které se snaží převzít zpět kontrolu sama nad sebou tím, že mezi zmíněný jeden typ rostliny, vysílá svoji vlastní flóru, „vojáky plevele“.

A na závěr zatopený lom, tedy území, kde prvek životodárné vody pomohl vytvořit zcela nový vodní ekosystém na člověkem zdevastovaném místě těžbou rudy. Většina uzavřených lomů prošla rekultivací, buď zavezením, nebo zaplavením. Konkrétně na zaplaveném lomu v Ejpovicích je zajímavé především to, že severní stěna je od roku 1993 chráněným územím. Přírodní památkou jsou zde Ejpovické útesy, které byly při těžbě odkryty. Obří odkryté těleso buližníku je bývalým útesem prvohorního moře.

Konkrétní lokace nejsou náhodné. Jsou to místa, která velmi dobře znám, vyrůstal jsem na nich, nebo jsem s nimi v nejčastějším kontaktu. Právě znalost těchto míst ve mně probouzela potřebu rozšířit si jejich poznání.

4 POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

O postupu, jakým jsem uskutečňoval své akce, se zmiňuji již v předchozí kapitole. Výsledná instalace je tvořena pásem tří obrazů, tedy triptychem složeným ze tří černých LCD monitorů, o úhlopříčce 24 palců. Monitory jsou v těsné blízkosti u sebe, oddělené jen jejich rámečkem. Na těchto obrazovkách se přehrává záznam ve formě videa. Pořadí, v jakém jsou videozáznamy komponovány, jsem pak určil čistě na základě estetického cítění. Vizuální zpracování doplňuje autentické audio, tedy zvuk pořízený během natáčení.

Videozáznam jsem pořizoval ve formátu 16:9, při rozlišení 1920 x 1080p a snímkovou frekvencí 25fps. Pro záznam jsem použil vlastní digitální fotoaparát Canon z řady EOS označení 600D upevněný na zapůjčeném video-stativu Manfrotto. Postprodukční zpracování jsem provedl v programu Adobe Premiere Pro CC 2017. V rámci postprodukce se jednalo pouze o jednoduché zkrácení záběru, minimální barevnou korekci a výsledný export do formátu mp4.

První situace se odehrává v lese, mezi vesnicemi Košetice a Hunčice, kde jsem vyrůstal, zároveň se zde nalézá můj houbový revír, a je to také les, který navštěvuji nejčastěji. Během první návštěvy dosahovala teplota vzduchu 5°C, naštěstí se den ode dne oteplovalo a při poslední návštěvě teplota vzduchu postupně vystoupala na příjemných 15°C.

Druhá situace se odehrává ve vodě, konkrétně v Ejpovicích v zatopeném lomu, jež nese název Ejpovické jezero. Toto místo je pro mě v současnosti místem nejnavštěvovanějším, neboť se zde

realizují ve volnočasových aktivitách. Sám se často ztotožňuji s živlem vody, který je zde dominantou a i to je důvod, proč zde trávím opravdu nejvíce času.

Realizace druhého rituálu pro mě byla jednou z nejextrémnějších situací, se kterou jsem se doposud při tvorbě setkal. Voda při první akci měla pouhých 8°C, bylo tedy nutné hlídat si dech a neustálý pohyb končetin. Ledová voda Vám okamžitě zrychlí puls, snažíte se popadnout dech, je ale potřeba zachovat klid, uvolnit se a nepanikařit, stejně tak jako si neustále hlídat pohyb horních a dolních končetin. Zhoustlá a tuhnoucí krev se v tomto stavu oběhem může snadno dostat až k srdci, kde hrozí zástava. Z důvodu pořízení kvalitnějšího záznamu jsem musel akci po několika dnech opakovat. Naštěstí při další návštěvě díky oteplení stoupla teplota vody na 13,5°C, což bylo pro mé tělo sice bezpečnější, ale pocitově jsem tuto teplotní změnu nezaznamenal.

Třetí a poslední rituál se odehrává na poli, které je situované kousek od místa, kde jsem trávil dětství, a nalézá se v obci Košetice, kde je můj druhý domov. Jednalo se o jednu z posledních akcí, během které teplota vzduchu dosáhla 20°C.

Co se týče přínosu pro daný obor, za přínosné považuji například vyváženou kombinaci jednotlivých prvků díla - technika, člověk a převažující krajina. Další přínos vidím v realizaci pomocí tělové akce, neboť se domnívám, že performance v současnosti není příliš užívanou formou uměleckého projevu. Největší přínos je však spíše osobní, neboť čerpání nových zkušeností, učení se, posouvání vlastních hranic a objevování nového je dle mého názoru nejlepší cestou k porozumění okolním procesům a pozitivní seberealizaci.

Závěrem této kapitoly bych ještě rád podotkl, že při pohledu na vizuální podobu finálního díla, může divák cítit jisté podobenství nebo atmosféru selské tematiky, jako v dílech některých autorů, jako je například vlámský malíř Pieter Brueghel.

5 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická literatura

NEUBAUER, Zdeněk a Tomáš ŠKRDLANT. *Skrytá pravda Země: živly jako archetypy ekologického myšlení*. Praha: Mladá fronta, 2005. Kolumbus. ISBN 80-204-1181-X.

MORGANOVÁ, Pavlína. *Akční umění*. Olomouc: Votobia, 1999. ISBN 80-7198-351-9.

EMOTO, Masaru. *Skrytá tajemství vody*. Hodkovičky [i.e. Praha]: Pragma, c2013. ISBN 978-80-7349-223-6.

MONACO, James. *Jak číst film: svět filmů, médií a multimédií : umění, technologie, jazyk, dějiny, teorie*. Praha: Albatros, 2004. Albatros Plus. ISBN 80-00-01410-6.

b) Internetové zdroje

<https://www.iim.cz>

<http://www.sejn.cz/>

6 RESUMÉ

For my dissertation called “Close your eyes, I am leaving” I have chosen to make an authorial video, whose topic was optional. The reason I chose this medium, is the fact that my previous work is made up mainly of video making.

The main topic of my dissertation became landscape and work with it, this then freely added on to my bachelor work. The main objectives of my work were to research new ways of confronting work in nature, deepen or discover new relations and contexts with the landscape and to try to find a different and for me an unknown path, and to create a new experience.

The never-ending digitalization of our lives causes that the true landscape is becoming far-fetched, especially for the younger generation.

The final installation is comprised by a belt of three pictures, therefore triptych made up of three black 24-inch LCD monitors. The monitors are situated close together with only their frames separating them. They are showing three ritual recordings, which were taken by me in chosen localities. Naked as I came to this world, I intuitively picked the spots for ideal contact in chosen localities.

Then I tried to imprint myself into the landscape, and the landscape imprinted itself into me. This intimate moment further deepened my experience with the place.

The first ritual is performed in a forest, the second in water and the third on a field. The video-recordings are composed purely by

my esthetic feeling. The visual processing is complemented by the authentic audio captured during filming.

7 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha číslo 1

„Midnight stories“ - fotodokumentace

Příloha číslo 2

„Hangman“ - fotodokumentace

Příloha číslo 3

„Dark water“ - fotodokumentace

Příloha číslo 4

Autorská výstava „Superlife“ - fotodokumentace

Příloha číslo 5

Video-skici k diplomové práci - fotodokumentace

Příloha číslo 6

„Zavřete oči, odcházím.“ Les - fotodokumentace

Příloha číslo 7

„Zavřete oči, odcházím.“ Lom - fotodokumentace

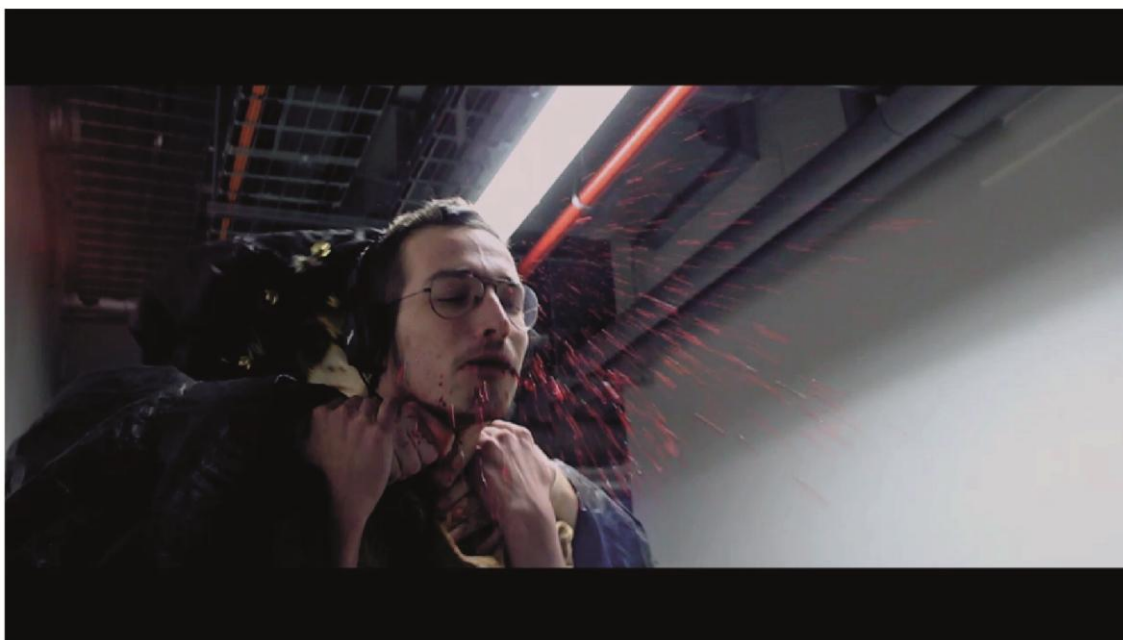
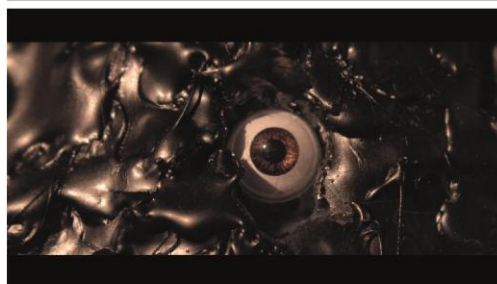
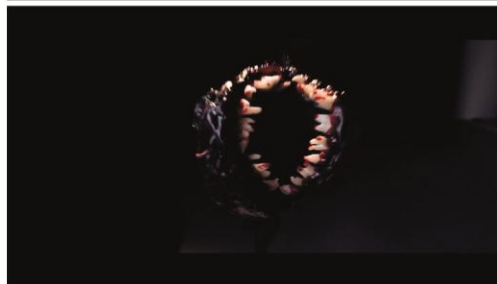
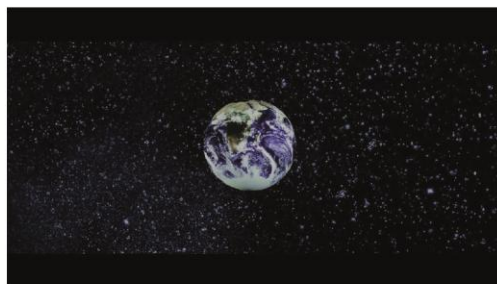
Příloha číslo 8

„Zavřete oči, odcházím.“ Pole - fotodokumentace

Příloha číslo 9

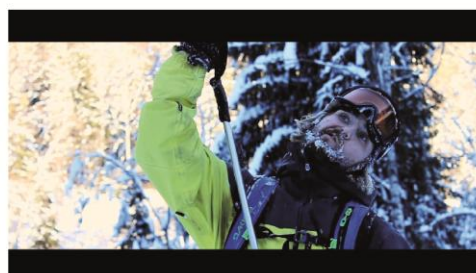
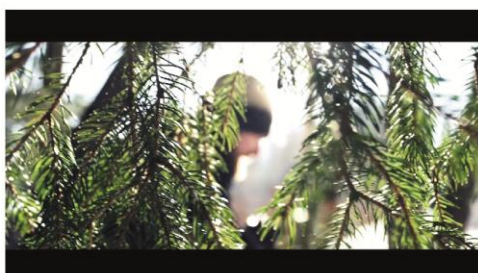
„Zavřete oči, odcházím.“ Návrh řešení instalace - fotodokumentace

Příloha č. 1: „Midnight stories“ - fotodokumentace

Zdroj: foto vlastní

Příloha č. 2: „Hangman“ - fotodokumentace

Zdroj: foto vlastní

Příloha č. 3: „Dark water“ - fotodokumentace

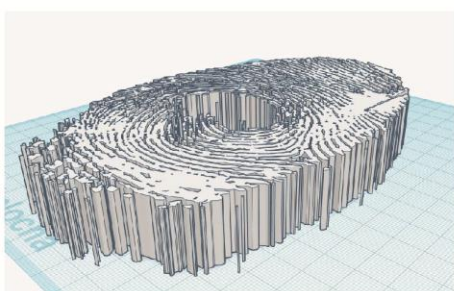
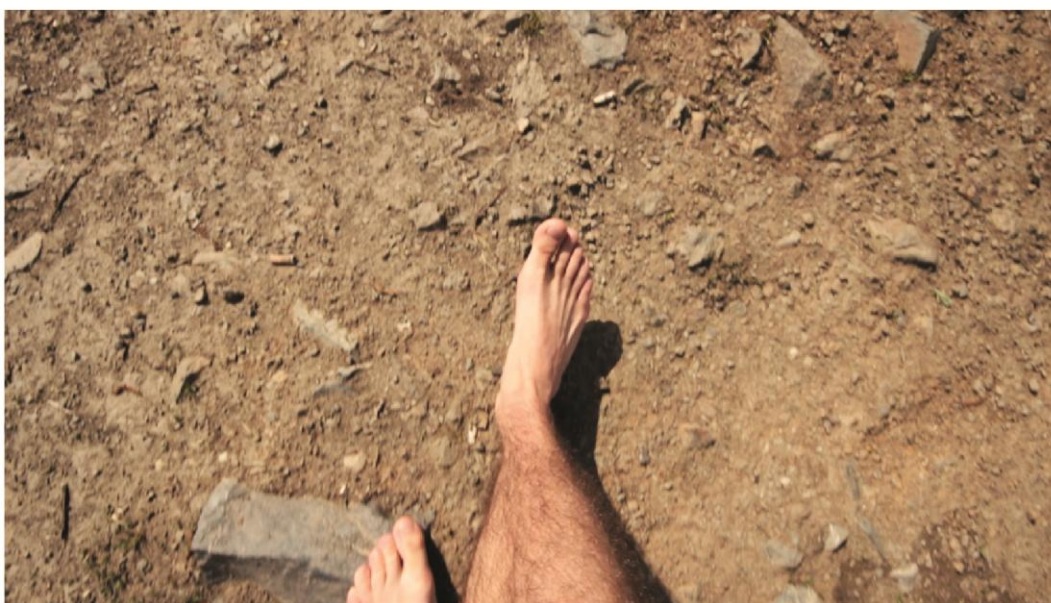
Zdroj: foto vlastní

Příloha č. 4: Autorská výstava „Superlife“ – fotodokumentace

Zdroj: foto vlastní

Příloha č. 5: Video-skici k diplomové práci - fotodokumentace

Zdroj: foto vlastní

Příloha č. 6: „Zavřete oči, odcházím.“ Les – fotodokumentace

Zdroj: foto vlastní

Příloha č. 7: „Zavřete oči, odcházím.“ Lom - fotodokumentace

Zdroj: foto vlastní

Příloha č. 8: „Zavřete oči, odcházím.“ Pole - fotodokumentace

Zdroj: foto vlastní

**Příloha č. 9: „Zavřete oči, odcházím.“ Návrh řešení instalace -
fotodokumentace**

Zdroj: foto vlastní